

Kurucz Gyula

Múlandóan, töredékesen...

A fényszórók csóvája lassan láthatóvá válik a szürkületben. Ötödik sebességben halkán dorombol az öreg kocsis motorja. Szívesen hallgatna valami megnyugtató zenét, de a télen kitépték a műszerfalból a rádiót, a drótok kuszán tekeregnek a nyitott üregben. Fészkelődik, hogy kevésbé nyomják az elnyújtott ülés keretvasai. Hátradől, nyújtott lábbal, karral vezet. Négy végigült, beszélgetett, vitatkozott hétvége után egy szabad következik. Szabad? Mikor dőlhet egyszer jókedvűen hátra egy könyvvel? A délutáni megyei gyűlésen csupa kedves, önzetlen ember, feláldozzák szabadidejüket, makacs hittel dolgoznak – ám mindig kevés a pénz és minduntalan egymás ellen hecceli őket a szükség, meg az erőszakos, hataloméhes csoportok. A délelőtti központi vezetőségi ülésen sem jutottak semmire, néha már ő is csak megvonja a vállát.

Szikár, sziklás táj. A koratavasban még a fű sem zöldül. Állítólag már Hitler is páncélos gyakorló terepnek használta ezt a terméketlen vidéket. Az ő emlékeiben mindig az orosz katonai teherautók, néha tankok képe kerül elő. Most négy sávós, jó minőségű az út, leselkedő, mohón büntető rendőrökkel.

Három napja, anyja temetésén, a kicsi, kedves, utánzott fakazettás templomban ők hatan, az urna és velük szemben a fiatal lelkész. Egy különleges, szinte neki szóló beszéd, benne minden két fogalom köré tömörül: töredékesség és múlandóság. Ötven és hatvan között félúton, épp abban a pillanatban – neki szólt. Örvényként szívta magába a két fogalom: töredékesség és múlandóság. Vajon hogyan köt békét anyja elmúlásával e töredékes világban, életben.

Egy településen halad át, ösztönösen visszakapcsol négyesbe. A kuplung csak egyesben, kettesben recseg, csattog, tiltakozik. Szürkület, szürke házak, a szocializmusból örökölt szomorú városkép.

Hirtelen egy rózsaszín kabátos nő fut ki majdnem elé, mozdulatai elkeseredetten kéremek segítséget. Ösztönösen a fékre tapos, pedig nem vesz fel stopposokat. Különösen alkonyatkor nem. A nő lobogó kabáttal fut utána, a dzseki szárnyai alatt hosszú combok villannak elő, miniszoknya. Baj van, segíteni kell valakin? Fölhúzza az ajtózár gombját (ne ugorhassanak be mellé fegyveresek), a nő behajol, piheg a futástól.

- Jónapot. Elvisz?

- Hová?

- Hova megy?

- Pestre.

- Az nagyon jó.

A magas nő ölébe kapja sportszatyrát, rózsaszínű műanyagkabátját összefogja combjain, úgy száll be, rámosolyog. Kislányos arc, nagy, fekete, kicsit festett, ártatlanul sugárzó szemek.

Egyesbe reccsenti a sebességet, kettesbe, aztán már simábban megy.

- Milyen szerencsém van, még ma feljutok.

Ülnek egymás mellett, ő tétova, megzavarták a csendjét.

A nő rágyújt.

- Nem zavarja?

Kifújja a füstöt, rámosolyog. Mondani kellene valamit.

- Rokonokat látogatott?

- Találkoztam azokkal, akikkel akartam és sikerült nem találkoznom azokkal, akiket el akartam kerülni – előrehajtja a fejét, kaccant.

Alkoholszag üti meg a férfit. Borszag? Kit vett fel?

- Maga nős?

- Igen.

- Meg szokta csinálni a feleségét?

- Én?!

- Szóval igen.

- Nem. Nem szoktam. Elhiszi?

A nő csiklandós mosollyal figyel:

- Elhiszem. Mindent elhiszek. Nem érdemes hazudni. Úgyis mindenki hazudik.

A férfi zavartan hallgat, fél szemmel figyel a nőt. 18 vagy 23 éves lehet? Fekete, magas szárú cipőt visel, de nem az ortopéd, magas talpút. Vajon formásak-e az ülésen ellapuló, fiatal combjai? A karcsú, csiklandós újjakban ide-oda forog a cigaretta. A férfin végigfut egy izgalomhullám, a hónalján verejték csap ki. A lány oldalt fölhúzza a combjait, kényelmesen fölkiporodik az ülésre.

Nem, nem lehet, gondolja a férfi. Ilyen roncs kocsiba olyanok nem kéredeznek be. Bár, ... a nyakkendője, az elegáns zakója...

- Maga mit csinál?

- Most?
 - Most és általában.
 - Most hazafelé tartok egy megyei gyűlésről, általában pedig egy nagy civil szervezet vezetője vagyok.
 - Szóval a nagyok között él.
 - Inkább dolgozom.
 - Na, oda én el se látok. Én odalenn élek. Alig van iskolám és másfélék a gondjaim. Hány éves?
 - Mennyinek gondol?
 - A lány nézegeti, mosolyog rá, ő megborzong:
 - Negyvenyolc? Ötven?
 - Több – mosolyodik el zavartan.
 - Na jó, legföljebb ötvenhárom.
- Megszorítja a kormányt, de nem bírja nem azt mondani:
- Olyasmi.
- Egy! Gondolja magában. Én vagyok a cowboy lova.
- És maga mivel foglalkozik?
 - Hát,... semmivel... Vagyis azzal, hogy visszajussak nyugatra... Nem érti ugye? Kinn voltam Böblingenben pincérnő és nagyon jól kerestem és aranyéletem volt.
 - Ott nagyon fegyelmezetten kell dolgozni.
 - De nem nekem!
 - A német törzsvendégek kényesek.
 - Egy jó kis török étteremben dolgoztam, azt csináltam, amit akartam. Mit gondol, miért?
 - Nem tudom.
 - Mert a tulaj a barátom volt. Hajtottam én rendesen, de olyan nem volt, hogy valaki előírjon nekem valamit. Velem melózott egy görcsös, nyeszlett német csaj, az kekeckedett velem, de kirugattam. Napi egy százast kerestem – márkában – plusz lakás és kaja. Aranyélet volt.
 - Miért csak volt?
 - Hazajöttem kikapcsolódni.
 - És?
 - És elment minden, ahogy jött. Nagy élet, dizsi, vigadozás.
 - Itt nem pincérkedhet?

- Itt semmit nem lehet. Kéri a szakvizsgát, a szakmai gyakorlatot, mindenbe belekötnek.

- Miért nem vizsgázik le?

- Macerás. Meg miből tanuljak, ki tart el addig?

- A szülei?

- Hagyjuk. Örülünk, ha nem látjuk egymást. Az anyám a nagy prédikációival, hogy akkor kellett volna agyonverni, amikor második gimiben kimaradtam, meg hasonlók. Apám meg egy puha rongy, csak bólogat. Majd kimegyek újra.

- Nosza.

- Ahhoz is pénz kell. Ha lenne mondjuk négyszázezrem, abból először megcsináltatnám a fogamat – nézze, kiverte egy szarházi, itt elől, fölül -, vásárolnék finom kis szerkót, ezt, azt, egy kicsit kifoztatnám magamat, aztán indulás.

- Aztán hazajön és megint elfolyik a pénz.

- Nem! – kiált fel élesen – Nem! Soha többé nem! A pénz a gyerekemnek kell! Visszaszerzem!

- Villog a szeme. A férfi értetlenül nézi.

- Hol a gyereke?

- Lelencben. A szemem fénye. De kihozom, ha addig élek is! Megyek nyugatra, keresek és minden jó lesz.

- Semmihez sem ért?

- Én?... - fölkacag, hátravetett fejjel, oldalról néz rá – De igen! Egyhez nagyon értek! Úgy, mint kevesen.

A férfi elpirul a sötétben, megint végigfut rajta a borzongás és hónaljában kicsap a verejték. Rekedten kérdezi:

- Maga hol lakik?

- Egy barátomnál Zuglóban.

- Elegáns környék.

- Ugyan. Másfél szoba kettőnknek. Igaz, legalább van telefon. Aki hív, ahhoz jövök vagy autózok vagy ahogy akarja.

A férfi elnémul. Képzeteiben végigszáguld minden lehetőség, az esti országút a néptelen mellékutakkal, hogy mindent lehetne, de ő hosszú évek, évtizedek óta nem... Épített magának egy kalitkát, ahol a hűség és az igazság a retesz. A bilincs. Nadrágjában forró duzzadás, izzadt tenyere megcsúszik a kormánykeréken. Különben is a betegségek... Hevesen lélegzik, nem mer oldalra nézni. Székesfehérváron mennek át, sűrűbb a forgalom, hálás a több tennivalóért.

A lány újra rágyújt. A lámpák fénye bevetül a kocsiba, félre-félreles, igyekszik a kabát alá pillantani kutatná: mekkora a nő melle, milyen lehet a formája, de nem látja az anyagtól. Kicsi, büszke, formás alma?...

- És a gyermeke édesapja? – nyögi ki.

- Az... olyan, amilyet megérdemlek. Az automaták, a bedobálós, a pia. Ahhoz az állatfajtaához tartozik, amelyik csak félhomályban, villanyfénynél él, a játéktermekben, még az alvásra is sajnálja az időt. Ehhez, meg a piához kell neki a pénz – és megszerzi, ahogy lehet.

- Nem érdekli a gyerek?

- Nem is tudja, hogy van. Nem is akarom. Még visszakövetelné.

- Ugyan hogy?

- Csinál kromoszómatesztet meg ilyesmi... Van egy kedves fiú, fiatalabb nálam, az mindig ott volt körülöttem, az kísért a kórházba is. Nagyon szereti a kicsit.

- Miért nem megy hozzá?

- Ugyan, húsz évesen most jár harmadik gimibe. Rohadt az én életem, nekem mindig lógós, hazug, részeges, verekedő palik jutnak, néha beverik a pofámat, elszedik a pénzemet és kész. Ilyen a szerencsém. Azért akarok kimenni, keresni és kihozni a kicsit a lelemből. Még nyolc hónapom van rá. Két és fél éves korában végleg elveszik tőlem.

- És ha kihozná?

- Hát igen, pénz kellene a lakásra, az óvodára, az életre... Pedig azt mondják, sok dologra jó lenne a műveltségem, tehetséges vagyok pár dologhoz... Na nem csak ahhoz! – nevet.

- Tanulni kellett volna.

- Jókor mondja. Nagy ötlet. Magáé ez a kocsi?

- Nem, nem az enyém az öreg csataló. Jöhettem volna sofőrrel, az egyik ezüst Audival, de hát gondoltam: péntek délután van, hadd pihenjen a sofőr. Bementem a garázsba, ez állt ott, elhoztam.

Elvörösödik. Nincs is garázsuk. Jöhetett volna ugyan sofőrrel, de nem bírja a locsogását. Ezzel a tragacccsal jár, hogy takarékoskodjon a cégnek. Kettő, Cowboylova úr!

- Jó autó ez.

- Jó öreg. – nyögi – És akivel most él?

- Az is egy nekem való. Amit keres, alig elég a lakásra, kajára, piára, meg a

cigare. Én természetben járulok hozzá a háztartáshoz. Haha!... Hogy én hogy nem bírok kifogni egy hapit, aki ad négyszázezer forintot! Összekapnám magam, mert bírok én jól kinézni, akár hiszi, akár nem! Most lepusztultam, ezek az ócska cuccok a nővéremtől vannak, de ha rendbe szedem magam, csodálkozna! Csak hát nem bírok kikapni valakit, aki ad pénzt, behajtja rajtam, ami jár neki, de aztán nem szól bele, hogy merre jövök, megyek.

- Hát tudja, a férfiak,... hogy mondjam, féltékenyen vigyázzák az örömük forrását. Nem szeretnek osztozkodni.

- Egy túrót nekik! Az az én forrásom! Megkapják, amit akarnak, becsülettel megkapják! De hogy néha kimozduljak, néha legyen egy kis élet, jó dizsi, azt senki meg ne tiltsa! Ez nem rabszolgatársadalom. Nekem is meg kell valósítanom magamat!

- Nem tudom – mormolja a férfi. Ismerős nagypofájúság, tiltakozás, követelőzés. A posztkommunista világ. Megszokta, hogy igyekszik segíteni az emberek gondjain s most tehetetlennek érzi magát.

Rákanyarodnak az autópályára, talán még negyven perc az út.

- Vannak ám igazán kedves emberek – mosolyog rá a lány – A múltkor egy barátnőmmel stoppoltunk, felvett egy rakás szerencsétlenség Dáciás. Kikanyarodtunk tankolni, akkor dőglött be a tragacsa. Segítettünk neki betolni a kúthoz. Egyszerre csak idenyom ötezer forintot, hogy ne várjunk rá, javíttatni kell a kocsit. Képzeld el!

A férfi zavartan hümmög.

- Tényleg vannak ilyen elvárásolt krapekok. Egy másik felvett, mentünk. Kérdezgettem, meséltem neki az életéről, de vakuljak meg, ha hozzányúltam, egy ujjal is! Hát ahogy kiszálltam, adott háromszáz schillinget meg négyezer forintot. Tudja, mit csináltam vele?

- Nem.

- Irány az első delikátesz, ajándékosár celofánnal, díszüveges piák, csokik. Utána lementem Barcikára a csecsemőotthonba és minden nővér csajnak vastagon ajándék. Na, azóta van nagy kedvesség, telefonálhatok, mindig kedvesek. Tudják, hogy valaki a kicsi édesanyja.

A férfi leszegi a fejét. Nem, gondolja, ezt nem hallotta. Egész életében kegyetlenül keményen hajtott. Soha, semmin nem nyert, semmit nem talált, mindeért megdolgozott. Ez is elfogadható – elfogadta. Ám ebből a keretből nem lép ki.

A lány elnyűhetetlenül, kedvesen fecseg tovább. Oldalról kissé erős az állkapcsa, orra egyenes, csinos. Néha rövid, rendezetlen fekete hajához kap, megigazítja. A férfiben felidéződik a nőök örök nyúlkálása a hajukhoz. Vajon miért?... Igaz, mostanában már a férfiak is oda kapkodnak.

- Mondja, muszáj nekem ilyen pechesnek lennem? Miért nem fogok ki egy krapekot, akinek kell egy fiatal csaj és van rendes lakása. Odavinném a kicsit, élnénk szépen. Na jó, nem járnék el, nem lenne dizsi meg nagy élet. Nem kell

nekem sok, nem kell nekem mikrohullám, automata mosogató, ruha se sok, elég egy-két jó rongy, megmaradnék én már bárki mellett. Hát nem? – szív egyet a cigarettából, felkacag – Ilyen rohadt pechet! A múltkor lementem Kaposvár mellé a kamionparkolóhoz. Szép hosszú nadrág, zárt nyakú blúz, tip-top szerelés. Ott a sok bejáratott kurva... Pardon! – üt szájára. Hát ki az, akit kiszűrnak a zsaruk? Persze, hogy engem, hiszen nem tejeltem nekik. Kipakoltatták a zsebeimet, a táskámat és addig kotortak benne, amíg megtalálták a bizonyítékot.

- A micsodát?

- Na mit, hát a gumikat.

A férfi összerezzen. A képzet felizgatja. Dühös keserűség vesz erőt rajta, mereven figyeli a lányt, figyeli a combjait, kutatja a testét. A mögöttük jövő teherautó fényszórói beragyogják az utasteret. A lány is ránéz.

A férfi jobb kezével megfogja a lány karcsú ujjait:

- Tudja kislány, soha nem voltam érettebb arra, hogy megcsaljam a feleséget...

A lány épp nyitott szájjal fújja ki a füstöt. A fényben mintha sárga lenne a nyelve. Valami betegség lehet? Fertőző?

- És?

Keserűen sóhajt:

- De hát ha eddig kibírtam, talán a maradék időt is kibírom.

Saját kijelentésétől megrémül, majdnem elrántja a kormányt. Ítéletet mondott maradék élete fölött. "Maradék idő"? Kibírom? Eddig könnyű volt, ideje sem volt rá. De ezt véglegesen kimondani!? Az anyja halála után most már ő következik a sorban. Hallgat, belelapul az ülésbe. Mindenféle fájdalommal és panasszal küszködő feleségére gondol. Összenöttek. A gyerekekre figyelnek. És a rengeteg munkára.

- Egyébként nincs semmi értelme az egésznek. Már a saját szövegeimet is unom. De azért nem leszek savanyú! – a lány felkacag.

Elhallgatnak.

- Az érdi emelkedőn bűg fölfele a kocsis, már világít a főváros vörös szmogja.

- A lány szólal meg:

- Ez egy ilyen rohadt nap. Reggel öt óta egyfolytában talpon vagyok. Ide - oda. Ez ilyen rohadt nap. Ha nem keresel stricit, mert véded a szabadságodat, nem

jutsz be egy placra. Ha kívülről mész be, borotvával szabdalják szét a képedet. Marad az ide-oda. Valahogy majd megoldjuk.

- Hova megy Pesten? Hol tegyem ki?

- Szóval semmi. Így van ez. Tegyen ki az Osztyapenkó utáni felüljárónál. Majd átmegyek a másik oldalra.

- Stoppolni?

- Úgy is nevezhetjük.

A férfi elvörösödik a sötétben. Hirtelen döbben rá, hogy összesen 2500 forint van nála. Lám, nem a pénztelenség tartotta vissza, hanem az erény. Keserűen elhúzza a száját.

- Ne haragudjon, kislány, de én komolyan vettem, hogy stoppol. Amikor beállt, maga örült, hogy gyorsan feljut Pestre.

- Ne törődjön vele. Ilyen rohadék az én életem. Nekem mindig ilyenek jutnak. Hallgatnak.

Befutnak a város fényei közé, közeledik a felüljáró. A lány ránéz. A férfi gyomra összerándul a szomorú fekete szemekre, a helyes kis pofira. A törött fogról mosolyra húzódnak az ajkak:

- Ne legyen úgy oda, én sem vagyok.

Lefékez.

Miközben a lány kiszáll a kocsiból, tekintete rátapad a fiatal combokra, a fesszes csípőre, a lapos hasra. Tekintete följebb elvész a kabát sötétjében. Végig nem láthatta a mellét.

Utánaszól:

- Minden jól, kislány. Elnézést.

- Rá se rántsion.

Hosszú lábain fáradt mozgással elindul a feljáró lépcsője, a túlsó oldal felé. A férfi egyesbe, kettesbe recsegteti az öreg kocsit sebességváltóját. Bámul maga elé. Egyszerre összerándul, hátrakap a táskájához, tapogatja: megvan a mobil, megvan minden. "Elnézést, kislány", mormolja.

Ott sötétlenek előtte a nyúzott, szép sötét szemek. Gyöngycseppek futnak végig a homlokán. Zavarja a kocsisor, a tolokodás, a zaj. Legszívesebben visszafordulna a néma éjszakába, egyedül. Ide -oda.

Vezet tovább, nagyon lassan gurul a szerettei felé.